

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
22 грудня 2019 року,
Протокол № 5

Проректор з навчальної роботи

_____ Чорний Л.І.
(підпис) (ініціали, прізвище)

22 грудня 2019 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2019

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 11
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 11
4.2. Аудиторні заняття	– 12
4.3. Самостійна робота студентів	– 12
5. Методи навчання та контролю	– 12
6. Схема нарахування балів	– 13
7. Рекомендована література	– 13
7.1. Основна література	– 13
7.2. Допоміжна література	– 14
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 16

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 073 Менеджмент
3. Назва спеціалізації	–
4. Назва дисципліни	– Управління витратами підприємства
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 7.1
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– четвертий
10. Семестр	– сьомий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,5 / 135
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 42
% від загального обсягу	– 31
лекційні заняття (годин)	– 16
% від обсягу аудиторних годин	– 12
семінарські заняття (годин)	– 26
% від обсягу аудиторних годин	– 19
самостійна робота (годин)	– 93
% від загального обсягу	– 69
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,5
самостійної роботи	– 5
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– -
% від загального обсягу	– -
лекційні заняття (годин)	– -
% від обсягу аудиторних годин	– -
семінарські заняття (годин)	– -
% від обсягу аудиторних годин	– -
самостійна робота (годин)	– -
% від загального обсягу	– -
тижневих годин:	– -
аудиторних занять	– -
самостійної роботи	– -
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ППО 6. Мікроекономіка,

ППО 8.3. Операційний менеджмент,
 П 2. Виробнича практика,
 ППО 10. Облік і аудит,
 ППО 11. Економічний аналіз,
 ППО 13. Економіка і фінанси підприємства,
 ППВ 4.2. Організація малого підприємництва

- 2) наступні дисципліни – Не передбачено
 14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Загальні компетентності: ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Спеціальні компетентності: СК 1. Здатність визначати та описувати властивості і характеристики бізнес-середовища та бізнес-структур. СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності бізнес-структур, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 6. Здатність діяти соціально-відповідально і свідомо. СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань. СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПР 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПР 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПР 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:

1. Знання

- 1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату управління витратами;

1.2) називати принципи управління витратами;
1.3) характеризувати сучасні підходи до управління витратами;
1.4) встановлювати зв'язок між окремими видами витрат;
2. Розуміння
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть управління витратами;
2.2) класифікувати витрати;
2.3) проводити калькулювання витрат;
2.4) пояснювати підходи до управління витратами;
3. Застосування знань
3.1) здійснювати розподіл умовно-постійних та умовно-змінних витрат;
3.2) складати кошториси витрат в розрізі їх видів;
3.3) визначати можливості використання різних підходів до управління витратами
4. Аналіз
4.1) аналізувати динаміку витрат в розрізі статей калькуляції;
4.2) порівнювати структуру витрат на виробництво товарів/послуг;
4.3) здійснювати аналіз тенденцій зміни рівня витрат на виробництво товарів/послуг;
5. Синтез
5.1) складати кошториси витрат на виробництво продукції/послуг;
5.2) узагальнювати сучасні підходи до управління витратами;
5.3) розробляти систему управління витратами підприємства;
5.4) інтегрувати сучасні підходи в практику управління витратами
6. Оцінювання
6.1) оцінювати ефективність управління витратами підприємства;
6.2) визначати рівень безбиткового виробництва;
6.3) оцінювати дієвість системи контролю витрат на підприємстві;
7. Створення (творчість)
7.1) розробляти плани управління витратами підприємства;
7.2) розробляти заходи з контролю витрат на підприємстві;
7.3) Розробляти калькуляції товарів/послуг а підприємстві.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Економічна суть, значення і завдання управління витратами

Суть та актуальність управління витратами. Управління витратами як навчальна дисципліна. Управління витратами, як синтетична сфера знань. Процес управління витратами.

Предмет, метод і зміст дисципліни. Предмет управління витратами. Мета управління витратами. Загальнометодологічні методи дослідження об'єкта: спостереження, порівняння, аналіз, синтез. Специфічні методи управління витратами (групування і перегрупування витрат виробництва у відповідності з поставленою метою дослідження, різноманітні методи обліку затрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції, зокрема нормативний метод управління витратами, математико-статистичні методи дослідження собівартості і рентабельності продукції). Метод аналізу витрат. Аналітичний метод.

Функції управління витратами. Суб'єкти управління витратами. Об'єкти управління витратами. Функції управління витратами. Прогнозування і планування затрат. Організація, координація і регулювання, активізація і стимулювання витрат. Облік та аналіз витрат. Контроль (моніторинг) в системі управління витратами.

Принципи і завдання управління витратами. Основні принципи управління витратами: системний підхід до управління витратами; єдність методів, що практикуються на різних рівнях управління витратами; управління витратами на усіх стадіях життєвого циклу виробу — від створення (виготовлення) до утилізації; органічне поєднання зниження витрат з високою якістю продукції (робіт, послуг); недопущення зайвих затрат; широке впровадження ефективних методів зниження затрат; удосконалення інформаційного забезпечення щодо рівня затрат; підвищення зацікавленості виробничих підрозділів підприємства у зниженні затрат.

Тема 2. Характеристика витрат, їх класифікація та структура

Поняття (визнання) витрат. Валові витрати виробництва та обігу

Склад і характеристика витрат. Витрати звичайної діяльності. Витрати операційної діяльності. Витрати основної діяльності. Витрати іншої операційної діяльності. Витрати фінансової діяльності. Витрати інвестиційної діяльності. Довгострокові фінансові інвестиції. Поточні фінансові інвестиції. Капітальні інвестиції. Витрати надзвичайної діяльності. Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг). Виробнича собівартість продукції. Прямі матеріальні витрати. Прямі витрати на оплату праці. Інші прямі витрати. Змінні загальновиробничі витрати. Постійні загальновиробничі витрати. Адміністративні витрати. Витрати на збут. Витрати від участі в капіталі

Класифікація витрат. За місцем формування. За об'єктом формування. За методикою обчислення. За економічним змістом. За способом обчислення. За можливістю впливу на величину витрат з боку центру відповідальності. За відношенням до обсягу виробництва. З огляду на очевидність і формальну

визначеність. Залежно від реакції витрат на певний варіант прийняття рішень. За зв'язком з виробничим процесом. Залежно від того, яким чином враховуються витрати під час визначення фінансового результату (прибутку).

Структура витрат підприємства. Видова (елементна) структура. Співвідношення прямих і непрямих витрат. Співвідношення змінних і постійних витрат.

Тема 3. Калькулювання собівартості як основа управління виробничими витратами підприємства

Поняття калькулювання, його роль і значення в системі управління. Калькуляція. Калькулювання. Етапи калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг).

Принципи і завдання калькулювання. Принципи: науково обґрунтована класифікація виробничих витрат; встановлення об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання і калькуляційних одиниць; вибір калькуляційної одиниці; вибір методу розподілу непрямих витрат; розмежування витрат по періодах; відокремлений облік поточних витрат на виробництво продукції і капітальних вкладень; вибір методу обліку затрат і калькулювання.

Види калькуляцій і їх використання в управлінні витратами. Час складання калькуляцій (директивні і звітні) або призначення і час складання (попередні і наступні); періодичність складання калькуляцій (змінні, декадні, місячні, квартальні, річні); рівень охоплення витрат (галузеві, виробничі, внутрішньогосподарські, технологічні); місце виникнення витрат (підприємство /організація/, цех, дільниця, бригада); характер виробництва (масові, індивідуальні, проміжні); склад /обсяг/ витрат (повні, неповні /часткові/); властивість калькуляційного об'єкта (загальні, параметричні, за центрами витрат /госпрозрахункові/).

Об'єкти калькулювання, їх характеристика. Об'єкти обліку витрат: один продукт (комплекс продуктів) в цілому по виробництву; один продукт (комплекс продуктів) по окремих процесах, стадіях, переділах, фазах виробництва.

Основні методи калькулювання собівартості. Калькуляція за повними витратами. Калькуляція за неповними витратами.

Тема 4. Планування, нормування і прогнозування затрат як складові елементи управління витратами

Об'єктивна необхідність планування затрат. Короткострокові. Середньострокові та довгострокові плани. Мета планування затрат на підприємстві.

Методика планування витрат на виробництво і складання планової (нормативної) калькуляції. Зведений кошторис витрат на виробництво. Планова (нормативна) калькуляція. Калькуляційна одиниця продукції. Методи розподілу непрямих витрат: метод розрахунку кошторисних ставок; метод пропорційного віднесення непрямих витрат до суми основної заробітної плати робітників, зайнятих у виробництві продукції; метод пропорційного віднесення непрямих

витрат до обсягу діяльності; метод пропорційного віднесення непрямих витрат до прямих витрат. Завдання нормування технологічних витрат. Методи розподілу загальних витрат комплексного виробництва: виключення витрат, розподілу витрат, комбінований метод.

Розрахунок допустимих затрат. Допустимі затрати підприємства на виробництво і реалізацію виробу. Допустимі матеріальні затрати. Допустимі затрати на основну зарплату робітників. Попередня оцінка допустимих кінцевих затрат.

Визначення реальних (дійсних) затрат і їх методика. Сумарні затрати ресурсів на життєвий цикл продукції. Евристичні методи. Математично-статистичні методи. Системні методи. Методи технічного нормування, розрахунково-аналітичні і калькулювання.

Нормування затрат і їх роль в управлінні витратами. Нормування. Мета нормування. Норма. Нормативна база. Система управління затратами на основі норм. Стандартна норма. Основні норми затрат. Ідеальні норми затрат. Поточні норми затрат. Вихідні матеріали для складання нормативної калькуляції. Методи нормування: розрахунково-аналітичний; дослідний; дослідно-статистичний; комбінований.

Прогнозування собівартості та методи її обчислення. Метод питомих витрат. Баловий метод. Кореляційний метод. Агрегатний метод.

Тема 5. Сучасні підходи до управління витратами підприємства

Управління змінними витратами. Управління матеріальними витратами. Управління на стадії заготівлі і придбання матеріальних ресурсів. Управління матеріальними витратами на стадії їх фактичного використання. Методи оцінки матеріальних запасів: оцінка запасів виходячи з їх фактичної вартості за надходженням у господарство та використанням; оцінка запасів за принципом перше надходження — перший відпуск, або «FIFO»; оцінка матеріальних запасів за їх середньозваженою ціною (собівартістю) виходячи з усіх надходжень за певний період часу; оцінка за нормативними затратами; оцінка за цінами продажу. Управління трудовими витратами: раціональна організація праці своєчасний перегляд норм і нормативів трудозатрат; контроль за дотриманням встановлених розцінок; ліквідація втрат робочого часу; підвищення продуктивності праці; контроль за правильністю нарахування оплати праці. Управління витратами, пов'язаними з експлуатацією виробничого устаткування, машин і механізмів. Методи нарахування амортизації. Планово-попереджувальні ремонти. Методика розрахунку планової собівартості машино-зміни (машино-години) роботи машин і механізмів.

Управління постійними витратами. Амортизаційні відрахування. Управління загальновиробничими витратами. Управління адміністративними витратами. Кошторис адміністративних витрат

Управління витратами на збут продукції. Оптимізація розмірів запасів готової продукції

Управління фінансовими та іншими витратами. Складання кошторисів витрат.

Управління непродуктивними витратами і втратами. Загальновиробничі витрати непродуктивного характеру. Непродуктивні адміністративні витрати. Непродуктивні витрати на збут. Непродуктивні витрати, які є у складі іншої операційної діяльності. Втрати від браку та втрати від простоїв.

Тема 6. Системи і методи обліку затрат на виробництво та їх вплив на управління витратами

Системи і методи обліку затрат на виробництво і їх загальна характеристика. Методи обліку витрат та калькулювання.

Традиційні методи обліку затрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції: позамовний, попроцесний, попередільний, нормативний.

Сучасні моделі обліку витрат на виробництво. Облік відносних індивідуальних витрат. Облік витрат за факторами виробництва. Функціональний облік витрат на виробництво. Структурний облік витрат на виробництво. Облік витрат, що постійно розподіляються на виробництво, Послідовний розподіл витрат. Облік часткових витрат. Багатоступінчастий облік витрат на виробництво. Облік відшкодування постійних витрат на виробництво. Облік відшкодування стандартних витрат на виробництво. Облікові процедури багатоступінчастої системи обліку витрат на виробництво.

Управління виробничими затратами в умовах використання зарубіжних систем обліку і калькулювання. Управління виробничими затратами на базі повної собівартості. Калькулювання повних затрат. Еквівалентна одиниця готової продукції. Управління виробничими затратами на базі змінних витрат. Калькулювання змінних витрат. Маржинальний дохід (МД). Управління виробничими затратами на основі діяльності. Фактори витрат, пов'язаних з різними видами діяльності та їх взаємозв'язок. Управління виробничими затратами на базі використання системи «стандарт-кост». Базові нормативи. Ідеальні нормативи. Досягнуті в даний час нормативи. Управління виробничими затратами на базі використання системи «директ-костинг».

Тема 7. Контроль в управлінні витратами

Роль і значення контролю в управлінні виробничими затратами

Критична оцінка діючої системи внутрішнього контролю. Основні завдання системи контролю витрат.

Система управлінського контролю за виробничою діяльністю підрозділів. Суть внутрішнього управлінського контролю та його елементи. Механічна система контролю. Система кошторисного контролю. Дієвість системи управлінського контролю. Характер системи управлінського контролю. Структура і функції внутрішнього контролю.

Ефективність облікових і контрольних систем. Оцінка ефективності контрольної системи. Формальна контрольна система. Неформальна контрольна система.

Характеристика факторів впливу на системи внутрішнього контролю. Надійність відповідальних осіб. Розмежування відповідальності. Повноваження

керівників. Відповідність документів встановленим вимогам. Стандартні процедури. Охорона. Передача обов'язків. Незалежні перевірки. CVR-аналіз.

Методи вивчення поведінки витрат. Оцінка витрат. Функція витрат. Технологічний аналіз. Метод аналізу облікових даних. Метод вищої - нижчої точки. Метод візуального пристосування

Контроль динаміки затрат в управлінні формуванням собівартості. Система контролю й аналізу: горизонтальний аналіз; вертикальний аналізу; трендовий аналіз. метод аналізу вартості.

Застосування математико-статистичних методів для контролю за рівнем собівартості. Метод кошторисних рівнянь.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Економічна суть, значення і завдання управління витратами	16	2	2	–	–	12	–	–	–	–	–	–	–
2.	Характеристика витрат, їх класифікація та структура	16	2	2	–	–	12	–	–	–	–	–	–	–
3.	Калькулювання собівартості як основа управління виробничими витратами підприємства	20	2	4	–	–	14	–	–	–	–	–	–	–
4.	Планування, нормування і прогнозування затрат як складові елементи управління витратами	22	4	4	–	–	14	–	–	–	–	–	–	–
5.	Сучасні підходи до управління витратами підприємства	20	2	4	–	–	14	–	–	–	–	–	–	–
6.	Системи і методи обліку затрат на виробництво та їх вплив на управління витратами	22	2	6	–	–	14	–	–	–	–	–	–	–
7.	Контроль в управлінні витратами	19	2	4	–	–	13	–	–	–	–	–	–	–
	Всього годин:	135	16	26	–	–	93	–	–	–	–	–	–	–

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- розв'язок розрахункових завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт;

4) розв'язування задач та формулювання висновків за результатами розрахунків;

5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку.

Структура залікового білету включає теоретичне питання, п'ять тестових завдань та розрахункову задачу.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Рис. 6.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

7. Рекомендована література

7.1. Основна література

1. Борисенко П. А. Управління витратами [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів ВНЗ / П. А. Борисенко. - Запоріжжя : Кругозір, 2015. - 238 с.
2. Давидович І. Є. Управління витратами: Навчальний посібник. / І. Є.Давидович — К.: Центр учбової літератури, 2008. - 320 с
3. Данилко В.К. Управління витратами : навч. посібник / В. К. Данилко, О. М. Кушніренко, К. С. Марченко. – К. : Каравела, 2012. – 216 с.
4. Дем'яненко С. І. Менеджмент виробничих витрат у сільському господарстві / С. І.Дем'яненко. — К.: КНЕУ, 1998. — 264 с
5. Іванюта П.В. Управління ресурсами і витратами: навч. посібник / П. В. Іванюта, О. П. Лугівська; за ред. С. М. Іванюти. – 2-ге вид. – К. : ЦУЛ, 2011. – 320 с.

6. Кузьмін О.Є. Управління витратами на підприємствах : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, У. І. Когут. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 244 с.
7. Кузьмін О.Є. Управління витратами на підприємствах [Текст] : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, У. І. Когут ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 243 с.
8. Макалюк І. В. Управління трансакційними витратами промислових підприємств: методологія і практика [Текст] : монографія / І. В. Макалюк, П. В. Круш. - Київ : Кондор, 2019. - 300 с.
9. Панасюк В. М. Витрати виробництва: управлінський аспект / В. М. Панасюк. — Тернопіль: Астон, 2005. —288 с.
10. Панасюк В. Управління витратами виробництва / В. Панасюк.. — Тернопіль: Економічна думка, 1999.— 118 с.
11. Рижикова Н.І. Управління витратами [Текст] : навч. посіб. / Н. І. Рижикова, О. В. Накісько ; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ, 2016. - 198 с.
12. Рижикова Н.І. Управління витратами [Текст] : навч. посіб. / Н. І. Рижикова, О. В. Накісько ; Харк. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Х. : ХНТУСГ, 2013. - 198 с.
13. Сучасні проблеми економіки підприємства: собівартість продукції та управління витратами [Текст] : навч. посіб. для студентів спец. 051 - "Економіка підприємства" / С. П. Сударкіна [та ін.] ; за ред. М. І. Ларки, С. П. Сударкіної ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : Друкарня Мадрид, 2019. - 111 с.
14. Тарасенко С. І. Управління витратами [Текст] : навч. посіб. / С. І. Тарасенко ; Дніпр. держ. техн. ун-т (ДДТУ). - Кам'янське : ДДТУ, 2018. - 304 с.
15. Цимбалюк Л. Г. Формування та управління витратами виробництва [Текст] : підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Л. Г. Цимбалюк [и др.]. - Донецьк : Юго-Восток, 2009. - 240 с. - Бібліогр.: с. 238-239.
16. Череп А. В. Управління витратами підприємств [Текст] : підручник / А. В. Череп, О. Г. Череп. - Запоріжжя : Мокшанов В. В., 2018. - 425 с.
17. Чорна М.В. Управління витратами : навч. посіб. / М. В. Чорна, П. В. Смірнова, Р. М. Бугріменко, 2017. – 166 с.

7.2. Допоміжна література

18. Біла О. Г. Управління витратами підприємства: теорія та практика: монографія / О. Г. Біла, І. Л. Боднарюк, Т. В. Мединська. – Львів: Видво ЛКА, 2012. – 200 с.
19. Бланк И.А. Управление финансовыми ресурсами / И. А. Бланк. – М. : Омега-Л, 2010.

20. Дмитрієв І. А. Управління витратами підприємств дорожнього господарства [Текст] : монографія / Дмитрієв І. А., Лисенко А. О., Деділова Т. В. ; Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Харків : ХНАДУ, 2015. - 143 с.
21. Живець А. М. Управління витратами функціонально-інфраструктурних підрозділів машинобудівних підприємств [Текст] : монографія : для викладачів, аспірантів та студентів навч. закл. / Живець А. М. ; Одес. нац. політехн. ун-т. - Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2015. - 263 с.
22. Живець А.М. Управління витратами функціонально-інфраструктурних підрозділів машинобудівних підприємств [Текст] : монографія : для викладачів, аспірантів та студентів навч. закл. / Живець А. М. ; Одес. нац. політехн. ун-т. - Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2015. - 263 с.
23. Крутова А. С. Обліково-звітне забезпечення управління трансакційними витратами [Текст] : монографія / А. С. Крутова, О. О. Нестеренко, М. В. Левіна ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2016. - 217 с.
24. Куцик П. О. Обліково-аналітична концепція управління загальнопромисловими витратами підприємства [Текст] : монографія / Куцик П. О., Мазуренко О. М. ; Львів. комерц. акад. - Львів : Растр-7, 2014. - 287 с.
25. Лабунська С. В. Управління витратами інноваційної діяльності підприємства: методологія та практика [Текст] : монографія / С. В. Лабунська - Харків : ІНЖЕК, 2014. - 350 с.
26. Ліпич Л. Г. Формування системи управління доходами та витратами домогосподарств [Текст] : монографія / Л. Г. Ліпич, О. А. Івашко, С. В. Мостенець ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк : Вежа-Друк, 2015. - 203 с.
27. Мілаш І. В. Управління витратами підприємств роздрібною торгівлі [Текст] : монографія / Мілаш І. В., Гаркуша Н. М. - Харків : Лідер, 2013. - 310 с.
28. Огійчук М. Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник / Л.О. Сколотій, М. І. Беленковата ін. – 7-ме вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2016. – 1040 с.
29. Партин Г.О. Системно-орієнтоване управління витратами промислового підприємства : монографія / Г. О. Партин, А. І. Ясінська. – Л. : ЗУКЦ, ППНВФ «Біапр». – 2011. – 200 с.
30. Партин Г.О. Управлінський облік : підручник / Г.О. Партин, А.Г. Загородній, Т. І. Свідрик, А. І. Ясінська, Т. М. Бойчук. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 280 с.
31. Партин Г.О. Фінансовий контролінг : навч. посібник / Г. О. Партин, Р.І. Задерецька. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 232 с.
32. Погорелов Ю. С. Управління витратами підприємства: навч. посібник / Ю. С. Погорелов, Л. М. Христенко, А. А. Алейніков, Г. А. Макухін; заг. ред Г. В. Козаченко. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2011. – 628 с.
33. Радіонова Н. Й. Управління витратами промислового підприємства в ринкових умовах: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Н.

- Й. Радіонова ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - Київ : КНУТД, 2019. - 404 с.
34. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства : навч. посібник. – К. : ЦУЛ, 2002. – 656 с.
35. Чумак О. В. Управління витратами в інформаційно-аналітичній системі підприємств ресторанного господарства [Текст] : монографія / О. В. Чумак, І. С. Андрющенко ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2016. - 267 с.
36. Школьник І. О. Фінансовий аналіз : навч. посібник. / І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 368 с.
37. Яценко В. Ф. Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного управління витратами виробництва: теорія, методика та організація [Текст] : монографія / В. Ф. Яценко ; Херсон. нац. техн. ун-т. - Херсон : ХНТУ, 2014. - 179 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> – Веб-портал Адміністрації Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <http://www.me.gov.ua> – Веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
5. <http://nbuv.gov.ua/> – Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
6. <http://gntb.gov.ua/ua/> – Веб-сайт Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
7. <http://www.ounb.km.ua/> – Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
8. <http://www.adm.km.ua/> – Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
9. <http://eur.ru/> – Науково-освітній портал “Економіка і управління на підприємствах”

Розробник програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

_____ Н. П. Захаркевич

3 листопада 2019 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

5 листопада 2019 року, протокол № 4.

Завідувач кафедри _____ В. П. Синчак

5 листопада 2019 року

Декан факультету управління та економіки _____ Т.В. Терещенко

14 листопада 2019 року

Погоджено методичною радою університету 19 грудня 2019 року, протокол № 4.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

19 грудня 2019 року

Обліковий обсяг програми – 0,77 ум.др.арк.

Оновлення робочої програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри менеджменту, економічної теорії та фінансів, кандидат економічних наук, доцент

_____ Н. П. Захаркевич

18 січня 2021 року

Схвалено кафедрою менеджменту, економічної теорії та фінансів
19 січня 2021 року, протокол № 8.

Завідувач кафедри _____ В. П. Синчак

19 січня 2021 2020 року

Обліковий обсяг програми – 0,3 ум.др.арк.